

Att finnas till för kunderna i hela Sverige

Bankernas uppdrag på landsbygden

FI-regler kan
hämna lån till
småföretag

**Staten
vältrar över
ansvaret för
kontanter på
några banker**

■ De svenska bankerna utgör inte bara navet för det nationella finansiella systemet utan även det lokala. Med sina över 1 400 kontor har svenska banker ett omfattande kontorsnät i hela landet, och personal som har god lokal kännedom och arbetar nära sina kunder. Banken finns där som partner när sågverket i norr expanderar, som stöd när lantbrukarens skörd i Skåne torkat bort och som stöd när den växande familjen i Dalarna ska finansiera ett större boende. Bankerna har stor betydelse för att hela Sverige lever och utvecklas. I detta nummer av Bankfokus gör vi därför ett nedslag på landsbygden.

En förutsättning för levande städer och landsbygd är starka och ekonomiskt hållbara företag. Därför är en viktig del av bankernas arbete att förse små och medelstora företag med finansiering så att de kan växa och utvecklas. Men möjligheten för bankerna att göra individuella kreditbedömningar utifrån varje enskilt företag riskerar att försämrats. I augusti i år fick Finansinspektionen mandat att detaljreglera hur bankerna ska sköta utlåningen till företag och bostadsköpare, en möjlighet FI redan har utnyttjat genom beslut om nya föreskrifter om kreditriskhantering. Om bankerna inte tillräckligt kan använda sin lokalkännedom i kreditgivningsprocessen drabbas särskilt företag med små marginaler, på mindre orter och lokala marknader. En statlig

detaljreglering kan vara ett hot mot ett livskraftigt företagande i hela landet.

Företagens möjligheter att finansiera investeringar, affärsidéer och export-satsningar är av avgörande betydelse för Sveriges tillväxt, välbefinnande och välfärd. Oroande är därför att det riskerar att bli svårare för företagen att finansiera sin verksamhet på sikt. Finansinspektionens generaldirektör uttalade nyligen att FI överväger att införa makrotillsyns-åtgärder för företagsverksamhet. Det skulle till exempel kunna vara ytterligare kapitalkrav på företagslån eller kreditregleringar liknande dem som införts för hushållens bostadskrediter. Dessutom kommer dagens låga styrräntor sannolikt att höjas under de närmaste åren. Från 2022 kommer även det internationella bankregelverket Basel 4 att börja införas i EU med sina kapitalgolv och riskklassning av företag, vilket riskerar att sätta en påtaglig press uppåt på företagsräntorna.

Det är således viktigt att under den närmaste tiden fokusera på företagens möjligheter till finansiering. Regeringen bör tydliggöra att Finansinspektionen ska ansvara för finansiell stabilitet – inte kreditregleringar motiverade av konjunkturmässiga skäl. Den finansiella stabiliteten är central för ett välfungerande finansiellt system men reglering ska ske så att det stärker systemets helhet och robusthet – inte genom att detaljreglera symptom på andra problem. Bankföreningen arbetar exempelvis för att Basel 4

ska implementeras på EU-nivå så att det stärker den finansiella stabiliteten i hela det europeiska banksystemet. Europeiska Bankföreningen (EBF) har nyligen antagit den svenska synen på Basel 4 som sin egen, så det finns ännu hopp om att reglerna inte får de negativa konsekvenser för företagens finansiering som en ogenomtänkt implementering skulle kunna innebära.

Tillsammans behöver vi värna företagens kreditförsörjning. Det tjänar hela Sverige på.

Hans Lindberg
vd, Svenska Bankföreningen

Bankfokus ges ut av
Svenska Bankföreningen.

Det publiceras på www.swedishbankers.se
i pdf-format och skickas även med
e-post till prenumeranter.

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Ansvarig utgivare:
Lena Barkman 08-453 44 48

Redaktion:
Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09

Form/produktion: Luxlucid

Omslagsfoto: iStock.com/swedewah

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

Förslaget om kontantkrav kan vara olagligt

Foto: iStock.com/Wara | 982

Kontanthantering i glesbygd är dyrt i förhållande till antalet användare, inte bara för att det är långt mellan hushållen, utan också för att kontantanvändningen har minskat drastiskt – i hela landet. Riksbankskommittén fick i uppdrag av regeringen att ge förslag till vem som ska ha det yttersta ansvaret för allmänhetens tillgång till kontanter.

■ Riksbankskommittén föreslår att ansvaret läggs på några få banker, sådana som har en inlåning från allmänheten över 70 miljarder, vilket i dagsläget är sex banker. Kravet på dessa är att högst 0,30 procent av befolkningen har längre än 25 km till närmsta uttagsmöjlighet och att högst 1,22 procent har längre än 25 kilometer till deponering av dagskassa från verksamheter. Om de utpekade bankerna inte lever upp till kravet, kan Finansinspektionen utfärda sanktioner.

Bankföreningen är kritisk och avstyrker delbetänkandets förslag. I grunden ifrågasätter dock Bankföreningen hela tanken på reglering.

– Den minskade kontantanvändningen beror i första hand på att folk hellre betalar elektroniskt med kort och Swish – och inte på en förändrad tillgång. Nedgången i efterfrågan märks tydligt i bankomaterna, där vi ser att antalet uttag har halverats över en tioårsperiod – trots att antalet automater är i stort sett samma, säger Leif Trogen, chef på Bankföreningens avdelning för finansiell infrastruktur.

– Den här regleringen framstår som ogenomtänkt och den är inte förenlig med den utveckling i form av digitalisering, innovation och fintech som sker idag i Sverige.

Förutom att ifrågasätta förslaget själva grundtanke att reglera kontantutbudet, har Bankföreningen principiella och praktiska invändningar mot hur det är utformat. Den viktigaste är förslaget att välja ut vissa privata aktörer på marknaden och under hot om sanktioner och utan ersättning tvinga dem att tillhandahålla en tjänst.

– Vi har inte sett den typen av reglering tidigare i Sverige. Den åsidosätter principen om näringsfrihet. Går regleringen igenom skulle det kunna bli ett prejudikat för framtida politiska beslut och öppna för detaljreglering av näringslivet. Förslaget kan också strida mot EU-rätten och kan därmed vara olagligt, då sanktioner enbart kan drabba några få banker.

Något annat Bankföreningen vänder sig emot är att det är avståndet mellan bostadsadress och kontanhanteringsställe som räknas.

– Om Riksbankskommitténs uträkning stämmer att det bara rör sig om 30–50 uttagsautomater till, är det märkligt att ta till så långtgående, dyra och möjliga rättsvidriga åtgärder, som en sådan här reglering skulle vara, säger Leif Trogen, chef på Bankföreningens avdelning för finansiell infrastruktur.

– Idag bygger lokaliseringen av uttags- och insättningsautomater på var kontanter efterfrågas. De förläggs därför ofta till köp- eller resecentrum. För den enskilda individen är det naturligtvis bättre att ha tillgång till kontanter där de ska användas. Och att dagkasselinämningen, enligt förslaget, ska ske nära hemmet i stället för nära verksamheten kan i praktiken leda till försämrade tillgänglighet.

För de grupper som Riksbankskommittén pekar ut som har särskilda behov av kontanter (äldre, nyanlända och personer med funktionsvariationer), påpekar Bankföreningen att det finns tjänster ►►

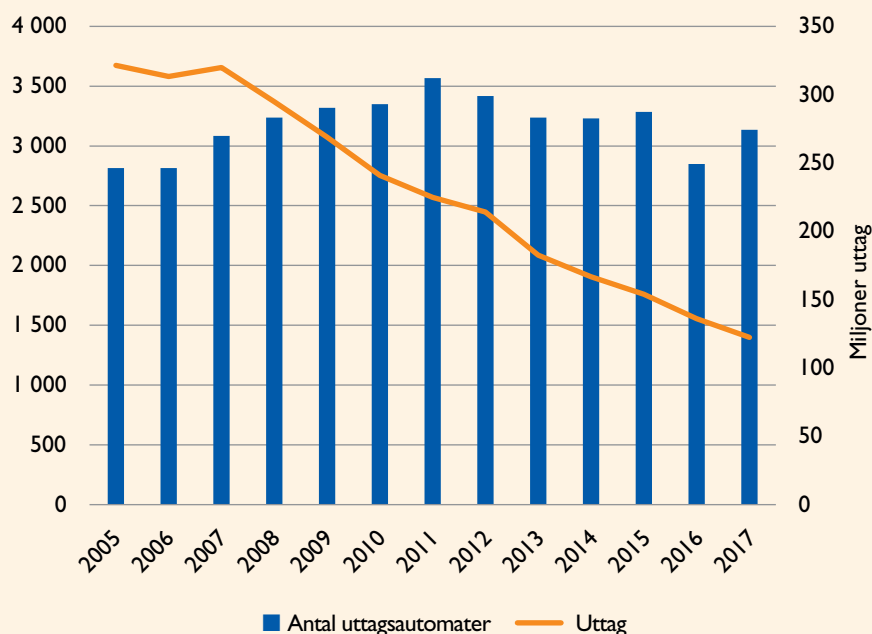
FAKTA

Riksbankskommitténs förslag i form av ett delbetänkande kallat Tryggad tillgång till kontanter (SOU2018:42) lades fram i juni 2018.

Tidigare utredningar om tillgången till kontanttjänster är Kontanthanteringsutredningen (SOU 2014:61) och Betaltjänstutredningen (SOU 2016:53).

Enligt ett särskilt yttrande av professor Ulf Bernitz, professor i europeisk integrationsrätt, kan utredningens förslag strida mot EU-rätten. Sanktioner utgår enbart för sex banker, vilket innebär en otillåten särbehandling enligt EU:s statsstödsregler.

Antal uttagsautomater och uttag

en god kontanthantering i Sverige. Kontanthanteringsutredningen ansåg även att Riksbanken ska ha det övergripande ansvaret för kontanthantering i Sverige. Riksbankens ansvar utreds dock inte närmare i delbetänkandet som nu har kommit.

Enligt Riksbankslagen är Riksbanken ansvarig för kontantförsörjningen i Sverige. I början av 1980-talet hade Riksbanken 23 kontantdepåer, i princip en i varje län. Sedan dess har Riksbanken lagt ner alla utom en. I stället finns nu sex privata kontantdepåer. År 2008 beslöt riksdagen också att den statliga kontanttjänsten för allmänheten, Svensk Kassaservice, skulle avvecklas, med motiveringen att kunderna gjorde alldeles för få transaktioner. De stora riskerna för penningtvätt togs också upp som skäl.

– Man kan bara notera att staten har vältrat över ansvaret för betalningsmedlet kontanter till privata aktörer, säger Leif Trogen.

som tillgodoser behoven, till exempel lösningar anpassade för synskadade och förbetalda kort för nyanlända.

– Digitala kanaler utvecklas för att passa alla oavsett förmåga. Utredningens förslag innebär ingen förbättring för dessa gruppers grundläggande tillgång till betaltjänster. Att vidta så här långtgående och dyra åtgärder för att förbättra utbudet av kontanter, trots att efterfrågan saknas, är varken ändamålsenligt eller proportionerligt, säger Leif Trogen.

Tillgången till kontanttjänster utreddes även 2014 och 2016, av Kontanthanteringsutredningen och Betaltjänst-

utredningen. Båda utredningarna bedömde att det inte krävs någon lagstiftning för att upprätthålla

ÄVEN ANDRA TUNGA REMISSINSTANSER AVSTYRKER

Finansinspektionen och Konkurrensverket avstyrker också Riksbankskommitténs förslag att ge vissa banker ansvar för att tillhandahålla vissa kontanttjänster. Finansinspektionen anser att det är staten som rimligen bör ansvara för att trygga tillgången till kontanter. Konkurrensverket skriver i sitt remissvar att utredningens förslag riskerar att hämma konkurrensen mellan banker, minska incitamenten till nya lösningar, öka kostnaden för konsumenter och minska effektiviteten på marknaden.

EU:s expertgrupp för hållbara finanser har börjat arbeta

Inom ramen för EU:s handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt, som lanserades i april, tillsatte EU-kommissionen en teknisk expertgrupp för hållbara finanser, TEG, som inledde sitt arbete under sommaren. En huvudfråga är att definiera vad som är hållbart och kriterierna för detta.

■ Expertgruppen ska bland annat lämna förslag på ett klassificeringssystem, en taxonomi, som kan hjälpa till att kunna bedöma om en verksamhet är miljömässigt hållbar. Vidare ska expertgruppen ta fram två nya koldioxidindex samt en EU-standard för gröna obligationer. Arbetet ska vara färdigt under 2019.

Flera undergrupper är tillsatta och arbetar med olika områden. En undergrupp arbetar bland annat med att ta

fram mätvärden för klimatrelaterad information. Med i den gruppen är Marie Baumgarts, hållbarhetschef på SEB. Hon är en av få representanter från banksektorn i TEG.

Bankföreningen deltar i den europeiska bankföreningen EBF:s påverkansarbete gentemot EU-kommissionen och följer även det arbete som bedrivs av Finansdepartementet inför deras förhandlingar i EU:s rådsarbetsgrupper.

Foto: iStock.com/alexalex

Norden toppar kontantlösa betalningar

Sverige hade återigen flest kontantlösa betalningar per capita i Europa förra året. I Frankrike används fortfarande checkar. Det framgår av Europeiska centralbankens årliga betalningsstatistik.

Statistiken omfattar enbart kontantlösa betalningar såsom giro- och internetbetalningar, autogiro, kortbetalningar och checkar.

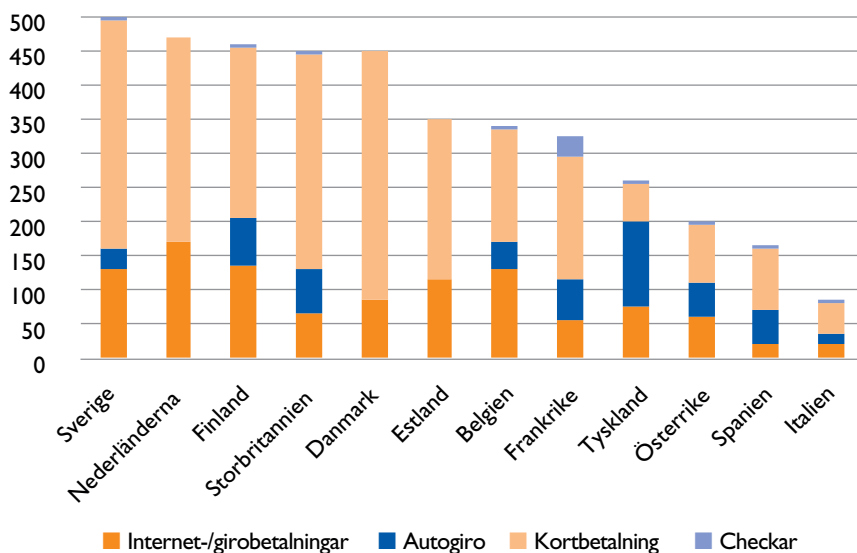
Skillnaderna är betydande i hur många kontantlösa betalningar som genomförs per capita i de olika europeiska länderna. I Sverige genomförs flest kontantlösa

betalningar i EU per person och år; nästan 500 stycken. Andra länder där det görs många kontantlösa betalningar är våra grannar Finland och Danmark, samt Nederländerna och Storbritannien. Där görs ungefär 450 kontantlösa betalningar per person och år.

Kortbetalningar är den vanligaste formen av kontantlös betalning i de flesta europeiska länderna, följt av giro- och internetbetalningar. Flest kortbetalningar per person görs i Danmark, Sverige, Storbritannien och Finland med över 300 kortbetalningar per person och år. Checkar förekommer sällsynt i de flesta länderna, med undantag för Frankrike där det i genomsnitt skrivs 29 checkar per person och år.

På sina håll i Europa är kontanter fortfarande det vanligaste betalmedlet och de kontantlösa betalningarna färre. Som exempel betalade den genomsnittliga italienaren bara 85 gånger utan kontanter hela 2017.

Antalet kontantlösa betalningar per capita 2017

Källa: Eurostat

Att finnas till för kunderna i hela Sverige

Banken som partner när sågverket norr om Polcirkeln expanderar. Banken som stöd när lantbrukarens skörd i södra Skåne torkat bort. Banken som möjliggörare att köpa sitt hem eller betala grannen för en begagnad barnvagn. Bankerna har stor betydelse för att hela Sverige lever och utvecklas. I detta nummer av Bankfokus gör vi ett nedslag på landsbygden.

■ Med sina över 1400 kontor har svenska banker ett omfattande kontorsnät i hela landet, och personal som har god lokal kännedom och arbetar nära sina kunder.

En förutsättning för både levande städer och landsbygd är starka och ekonomiskt hållbara företag. Därför är en viktig del av bankernas arbete att förse små och medelstora företag med kapital så att de kan växa och utvecklas. Förra året ökade svenska företags upplåning med över 100 miljarder kronor, motsvarande en ökning med 6 procent jämfört med 2016, och den totala mängden lån till icke-finansiella företag är i dag 2 200 miljarder kronor.

Banklån är den viktigaste formen av extern finansiering för små och medelstora företag. Men möjligheten för bankerna att göra individuella kreditbedömningar utifrån varje enskilt företag kringskärs. Den 1 augusti i år fick Finansinspektionen bemyndigande att i detalj reglera hur bankerna ska sköta utlåningen till företag och bostadsköpare, en möjlighet FI redan har utnyttjat genom beslut om nya föreskrifter om kreditriskhantering (se artikel på sidan 20). Bankernas förmåga att ta beslut utifrån kunskap om den lokala marknaden minskar.

När bankerna inte kan utnyttja sin lokalkännedom i kreditprocessen drabbas särskilt företag med små marginaler, på mindre orter och lokala marknader. En statlig detaljreglering är ett hot mot ett livskraftigt företagande i hela landet.

Digitaliseringens möjligheter

Den snabba teknikutvecklingen i Sverige är viktig för landsbygden och har skapat goda förutsättningar för människor att bo och verka i hela landet. 98 procent av svenska hushåll har tillgång till internet hemma, enligt Internetstiftelsen. Till 2020 är målet att 95 procent av alla hushåll ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.

Svenska banker är i framkant med att utveckla digitala banktjänster. Med sina internet- och telefonbanker tillhandahåller de service dygnet runt. Digitala banktjänster, som Mobilt BankID och Swish, underlättar inte bara bankärenden utan förenklar också vardagen, till exempel i kontakten med Försäkringskassan, Apoteket eller för att enkelt kunna betala till släktingar, vänner, på loppisar eller i butiker.

Foto: iStock.com/svevach

Internetstiftelsens senaste rapport visar att 81 procent av den vuxna befolkningen använder Mobilt BankID och 75 procent använder Swish. Bägge tjänsterna har spridit sig snabbt de senaste åren. Men rapporten visar även att cirka en miljon människor i Sverige står utanför centrala digitala tjänster. En majoritet av de allra äldsta (över 76 år) använder inte tjänsterna.

För att motivera fler människor att ta steget in i den nya digitala världen har Bankföreningen och Sparbankernas Riksförbund tagit initiativ till "Oanade möjligheter", en gemensam informationsinsats som lanserades förra året. Läs mer på www.oanade-mojligheter.se.

Till syvende och sist har även staten ett ansvar att se till att alla har tillgång till grundläggande service. Trots att Riksbanken är ansvarig för kontantförsörjningen i samhället tar svenska banker ett stort ansvar för att tillhandahålla kontanter, inte minst via Bankomat AB, som har kontantautomater på över 500 orter runt om i Sverige.

I ett förslag från Riksbankskommittén föreslås att de största bankerna ska garantera tillgången till kontanter. Ett förslag som Bankföreningen starkt motsätter sig, bland annat eftersom det kan strida mot EU-rätten. Principen att välja ut vissa privata aktörer på marknaden och under hot om sanktioner och utan ersättning tvinga dem att tillhandahålla en tjänst har vi inte sett i Sverige tidigare. Det åsidosätter principen om näringsfrihet (se artikeln på sidan 3).

Kundnöjdheten ökar

Den senaste mätningen av kundnöjdheten från Svenskt Kvalitetsindex, SKI, visar att kundnöjdheten hos bankkunder i Sverige har ökat under det senaste året. Särskilt intressant är att svenska bankkundernas inställning till digitaliseringen har förändrats, där gruppen äldre samt kunder på landsbygden har blivit mer positiva.

Ett väl fungerande bankväsende är en förutsättning för en väl fungerande ekonomi i samhället. Bankerna har en central roll för ekonomisk tillväxt och människors välfärd – såväl på landsbygden som i städerna.

”Få kunden att känna sig sedd viktigare än fysisk närvaro”

Om Länsförsäkringar är ett gammalt försäkringsbolag vars historia börjar i det tidiga 1800-talet, så är Länsförsäkringar Bank en desto yngre bank, grundad 1996. Det var en tid då flera andra svenska banker startade; internetbanken hade just kommit, vilket gav möjlighet att starta bank utan kontor och utan kontanter.

■ Länsförsäkringar Bank hade dock kontor redan från början, i och med kopplingen till försäkringsbolaget.

– Vi finns i alla 23 län, både i de större städerna men också på den mindre orten i länet. Förankringen är stark runt om i Sverige i och med vår historia som sakförsäkrare av såväl lantbruk, företag, hem och motor. Med våra 130 kontor har vi fler kontor idag än vad vi hade för fem år sedan. Därtill tillkommer även våra fastighetsmäklarkontor som bär vårt varumärke. För oss är det en bra kombination att både vara lokala och digitala, säger Sven Eggefalk, vd på Länsförsäkringar Bank sedan april i år.

De flesta av bankens kunder är privatpersoner, men antalet företagskunder, särskilt små företag, är stigande. Många lantbruk, som sedan förut har varit sakförsäkrade hos Länsförsäkringar, har också blivit kunder i banken, vilket ger en procentuellt stor andel lantbrukskunder.

Kontanter i bankomat och butik

I likhet med flera av bankerna som startades på 1990- och 2000-talet, till exempel Skandia och Ica Banken, hanterar Länsförsäkringar inte kontanter.

– Vi valde från början att ha det så. Men våra kunder kan ta ut kontanter i bankomat, eftersom vi har samarbete med Bankomat AB, eller i butik.

Sven Eggefalk har reagerat på Riksbankens förslag om att bankerna ska ansvara för kontanttillgången i hela landet.

– Vi ser inte att det är kontantfrågan som avgör val av bank idag. Länsförsäkringar har en otroligt stark tillväxt, där vi växer lika mycket i landsort som i storstad. Kontanter är inte en storstads- eller landsortsfråga. En viktigare fråga är hur vi tillsammans kan skapa ett livskraftigt Sverige även på landsbygden. Här ser jag en rad digitala betallösningar som oavsett geografi är ypperliga.

Efterfrågan på kontanter har sjunkit drastiskt den senaste tioårsperioden. Ett tydligt exempel på det är att medan

– Kontantfrågan är inte det som avgör valet av bank idag, säger Sven Eggefalk, vd på Länsförsäkringar Bank, som vuxit i både storstad och landsort utan att erbjuda kontanthantering över disk.

antalet bankomater i stort sett har varit konstant, har antalet transaktioner halverats.

– Vi ser en jättetydlig trend att man vill minska ner mängden kontanter. Digitala betalmedel är smidigare för både privatpersoner och företag. Och företagen vill inte sitta med stora kassar som är en risk. Glesbygden är precis lika innovativ när det gäller betalningar som storstan, så gör inte det här till en storstads- och glesbygdsfråga. Fokusera istället på det fåtal som inte har möjlighet att leva utan kontanter.

De flesta av de kontanter som ändå finns i omlopp runt om i landet hanteras av det bankägda företaget Bankomat AB som både har bankomater och insättningsautomater, av betalombud samt av värdebolagen som kan hämta direkt hos kunderna.

Möjligheten att få lån

Ett ämne som ibland kommer upp i samband med banker i landsbygden är företagsfinansiering; att närheten till finansierare skulle påverka möjligheten att få låna. Det sägs då att om företaget finns långt bort är det svårare att hitta finansiering, eftersom banken inte känner till kunden eller området lika bra. Sven Eggefalk håller med om att lokal-kännedom är viktigt, och säger att banken har fördel av sin bakgrund som sakförsäkrare, då man redan vet mycket om orten och sina försäkrade kunder. Men det är inte enbart den fysiska närheten som är avgörande, anser han.

– Det är att förstå hela kundens behov och sedan engagera sig i just den specifika situationen. Ibland behöver man säga nej, och då ska man kunna förklara det, inte bara göra det till en räkneövning och säga att kunden inte har rätt förutsättningar. Att kunden känner sig sedd går lika bra att åstadkomma digitalt som fysiskt. När vi vinner kunderna så säger de 'jag uppskattar att ni finns här och att ni kunde träffa mig'. Men nästa möte vill de kanske ha digitalt. Det märker vi även i storstan: 'måste jag verkligen åka till Globen, kan jag inte bara koppla upp mig?'. För många kunder idag är avståndet till banken bara en knapptryckning bort.

Vinnaren har kundfokus

Den utveckling branschen är inne i nu är en av de största förändringarna någonsin, anser Sven Eggefalk.

– Det gäller att alltid säkerställa att kunden är med, och att som bank inte bli för upptagen av själva transformationen eller digitaliseringen. Vad gäller framtiden tror jag att vi kommer att utvecklas mot mycket mer teknik, robotisering och AI. Men vinnaren kommer alltid vara den som har kundfokus, oavsett om det är digitalt eller fysiskt. För vår del kommer fokus att vara att behålla kundrelationer. Vi fortsätter att förstärka det lokala, samtidigt som vi förstärker det digitala.

Så fler kontor?

– Fler kundmöten. Jag tror vi kommer att ha ännu fler digitala möten, så länge det är drivet av kunderna. Vi ska bygga ännu starkare relationer och de kommer att kunna byggas även digitalt.

FAKTA

Sven Eggefalk: Vd på Länsförsäkringar Bank. Tidigare vd på Länsförsäkringar Östgöta, vd på Wasakredit och 15 år på SEB

Länsförsäkringar Bank: Ägs av Länsförsäkringar som är 23 länsvis förankrade sakförsäkringsbolag. Dessa ägs i sin tur av kunderna.

Kontanthantering där behovet är som störst

En stor del av kontanthantering i Sverige sköts av Bankomat AB som med sina bankomater täcker 569 orter över hela landet. Företaget har dessutom nära 300 insättningsautomater samt sex kontantdepåer

■ Fem banker äger Bankomat AB, men många fler banker och kortutgivare har avtal med företaget, vilket gör att deras kunder kan använda sig av kontantservicen.

Kontantautomaterna är belägna på platser där kontantbehovet är som störst, nära butiker och resecentrum. Av tradition finns de också i anslutning till många banker. Lokaliseringen av uttagsautomater har de senaste fem åren dock genomgått en förändring. 2012 fanns 63 procent av uttagsautomaterna i anslutning till ett bankkontor medan 37 procent fanns på andra ställen. Idag är det mindre än hälften som finns vid ett bankkontor; resten är placerade där de bedöms göra större nytta. Bankomat AB har de senaste åren etablerat Kontantcenter i hela Sverige, med såväl insättnings- som uttagsautomater, där det ibland även går att ta ut utländsk valuta.

– Vi vill vara i centralt placerade lägen, gärna inomhus i till exempel gallerior och köpcentrum där det finns ett befintligt flöde av människor. Det är viktigt för oss att skapa trygga, tillgängliga platser där våra tjänster finns samlade, säger Jenny Danielsson, kommunikationsansvarig på Bankomat AB.

Andra som äger uttagsautomater är Ica, Nokas och Forex. Totala antalet uttagsautomater är i stort sett det samma som för tio år sedan. Antalet uttag har däremot gått ner till hälften.

Jenny Danielsson,
kommunikationsansvarig
på Bankomat AB

När intäkterna vissnar bort

I Skåne finns många av de lantbrukare som har drabbats hårt av sommarens torka och extrema värme. På Swedbankkontoren runt bördiga Söderslätt märkte man redan tidigt på sommaren att något inte var normalt.

■ – Vi har försökt kontakta de flesta av våra kunder för att stämna av hur de mår och hur sommarens väder har drabbat dem. Det började vi med redan innan semestern. Ska man generalisera så är det ungefär halv skörd på de flesta grödor, säger Magnus Andersson, lantbruksansvarig på Swedbank för kontoren i Trelleborg, Svedala, Vellinge och Höllviken.

En stor del av sitt yrkesverksamma liv har han arbetat med lantbrukare. Han är själv från trakten och har också odlare i familjen. Det är flera decennier sedan han har upplevt ett liknande läge.

Kompletterar intäkterna

Här i sydvästra Skåne har de allra flesta bönderna växtodlingslantbruk även om det också finns de som har djur. Lantbruken kan vara små eller stora, heltids- eller deltids-sysselsättning. Många kompletterar intäkterna med att köra på entreprenad vid byggen eller i snöröjning, för att utnyttja sin maskinpark.

– Under sommarens diskussioner kunde vi konstatera att lantbrukarkåren är ett mycket aktivt släkte. De flesta har agerat direkt på olika sätt. De som har haft möjlighet har tagit till bevattningsmaskiner och vattnat, och framför allt har de pressat vartenda halmstrå, till förmån för våra djurbönder.

I skrivande stund är inte alla grödor skördade, till exempel återstår den viktiga sockerbetskörden. Alla har inte heller sålt sin spannmål. Så slutnotan av hur sommarens torka har drabbat lantbrukarna kommer inte att bli klar förrän i vinter. Helt klart är att det blir minus på många håll. För en mindre lantbrukare kan det röra sig om några hundra tusen, medan deras huvudsakliga inkomst kanske är från förvärsarbete. För andra kan förlusterna bli betydligt allvarigare.

– Rena produktionslantbrukare med stark inriktning på spannmål; det är dem de största förlusterna kommer att drabba. Om det är deras huvudsakliga inkomstkälla, och de har anställda, då blir det snabbt stora belopp. Det kan på sina ställen vara flera års resultat som går förlorade. Priserna på spannmål har visserligen gått upp, på grund av det minskade utbudet, men det täcker inte förlusterna. En del lantbrukare har också tecknat spannmålskontrakt som en del i sin riskhantering, och de kan då sitta kvar i gamla spannmålspriser.

Hur har banken kunnat hjälpa de här kunderna?

– Flera av våra kunder har varit förutseende och har tagit fram delårsprognoser och gjort prognoser. Där har vi kunnat se ungefär vilket likviditetsbehov de har till nästa år. För några kunder har vi lagt upp jordbrukskrediter eller andra

typer av krediter. Även om lantbrukaren har gjort ett antal insatser – merförsäljning av halm, sparutgifter – så blir prognosen att det uppstår ett rörelsekapitalbehov. Lånen har vanligtvis säkerhet i kundens lantbruksfastighet och kan vara amorteringsfria de första åren.

Även kunder med avbetalningskontrakt har i vissa fall fått amorteringsbefrielse.

– Vi har kunder som har större maskinpark som de finansierat med hjälp av avbetalningskontrakt via Swedbank Finans. Då har vi för vissa förlängt avbetalningskontraktet ett år. Det är en begränsad extra risk banken tar, när vi bedömer att det finns ett övertvärde i maskinerna.

Slår börsbolagen

För en del har det tagit emot att be om hjälp.

– Lantbrukarsläktet vill egentligen inte låna. De har överlevt i alla år genom att spara. Ett lantbruksföretag är i grund och botten en lantbruksfastighet i flera generationer. Sveriges lantbruk slår samtliga börsbolag om man ser på soliditet, för att man är så långsiktig i de här lantbrukfamiljerna, och man konsoliderar sig. Men tillgångarna är ju bundna och kan inte användas för löpande utgifter.

Kommer alla att klara sig?

– De allra flesta. De gör en förlust men de absolut flesta kommer att klara sig.

Magnus Andersson är påtagligt stolt över sina lantbrukare, och säger att Sverige har världens bästa odling och djurvälfärd. Trenden att köpa lokalproducerat gynnar det svenska lantbruket. Han tror också att torkan på sikt kan ha ökat betalningsviljan för svenskproducerat.

Digitalisering ska få hela Sverige att frodas

Digitalisering är ett verktyg för att överbrygga ojämlikheter mellan stad och land, anser regeringen som därför har skapat visionen om ett helt uppkopplat Sverige. I Storuman i Västerbottens inland ser man tillgången till bredband som en framgångsfaktor.

■ I framtiden kommer många välfärdstjänster att erbjudas digitalt, spår regeringen, till exempel förväntas en stor del av vården ges på distans. Förhoppningen är också att digitaliseringen ska bidra till omfattande effektivisering av det offentliga. Samtidigt ger bredbandsuppkoppling förutsättningar för företag att verka oavsett var de befinner sig, vilket därmed genererar sysselsättning och tillväxt i hela landet, konstaterar regeringen. På motsvarande sätt får kunder, oavsett bostadsort, tillgång till varor och tjänster från företag som är digitala.

Några som tagit fasta på det är politikerna i Storuman kommun,

där avstånden är långa och befolkningen gles. Tillgång till bredband har setts som en framgångsfaktor.

–Vi har en väldigt bra infrastruktur vad gäller bredband, bland de bästa i Sverige. Det har varit en strategisk fråga i hela Västerbotten att verkligen satsa på bredband, och vi har haft ett väl utvecklat samarbete med de andra kommunerna och region Västerbotten. Vi har också utnyttjat externa medel från EU:s fonder. I perifert belägna mindre byar med några få hushåll blir det ganska höga kostnader för att få fram fiber. Men vi samarbetar med kraftbolagen när de förnyar elnätet och passar på att

lägga ner fiber; då får vi mer för pengarna, säger Tomas Mörtzell, kommunstyrelsens ordförande i Storuman.

Kommunen har ett starkt näringsliv och en arbetslöshet som är lägre än rikssnittet. Här finns företag av många sorter; verkstadsindustri, kraftbolag, gruvprojektering samt turism med besökare från hela Europa. Tack vare gränshandeln var Storuman också den kommun i Sverige där handeln ökade mest förra året, enligt HUI Research.

Banktjänster är något av det som blivit betydligt mer tillgängligt över hela landet sedan digitaliseringen inleddes.

REGERINGENS BREDBANDSTRATEGI

- År 2020 bör 95 procent av hushållen och företagen ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s
- År 2025 bör 98 procent ha tillgång till minst 1 Gbit/s, medan resterande 1,9 procent bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s, och 0,1 procent bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s
- Bredbandsstrategin från 2009 hade som mål att 90 procent bör ha tillgång till 100 Mbit/s år 2020.

98 procent av befolkningen har tillgång till internet hemma idag, enligt Internetstiftelsens undersökning Svenskarna och internet 2018. 94 procent använder internet. Av internetanvändarna använder 96 procent internetbanken.

Med den tätvuxna tornedalsfuran som råvara

I den lilla byn Teurajärvi, 10 kilometer söder om Korpilombolo, ligger ett av Europas modernaste sågverk, Jutos Timber. Det är inte stort, 23 anställda inklusive ägarna, men räckvidden är desto större med kunder i England, Nordafrika och Japan. Vid företagets sida står Handelsbanken i Pajala.

■ Sågverket har legat där sedan 50-talet, då det startades av fadern till de nuvarande ägarna Sigvard och Jan-Erik Juto. På 90-talet utvecklades företaget genom investeringar till att bli mer industriellt. 1999 kom dock ett dråpslag i form av en brand som totalförstörde sågverket.

– Det var en tuff resa, men allt byggdes upp och två år senare var det full fart igen. Sedan dess har investeringarna fortsatt; bara de senaste fem åren har vi investerat minst 40 miljoner. Även om vi är en förhållandevis modern anläggning i och med branden, fortsätter vi att försöka ligga på topp med modernare utrustning hela tiden, berättar Anette Jönsson, Jutos Timbers marknadschef och barnbarn till grundaren.

Företaget, som säljer furu till högkvalitativa snickeridetaljer, har under 2000-talet också gjort en aktiv marknadsatsning, vilket har resulterat i att England och Nordafrika nu har blivit de största marknaderna. Övrig export går till Europa och Japan. Endast liten del avsätts i Sverige.

– Det kanske låter konstigt, men det är långt till den svenska marknaden för oss. Till de utländska kunderna kör vi till Piteå och lassar på båt. Inom Sverige är det bara lastbil, och det blir dyrt per kubikmeter.

Det har hänt mycket i Jutos Timbers historia, expansion och modernisering, brand och återuppbygg-

nad, utlandssatsning. Vad har banken betytt för företagets utveckling?

– Det skulle inte funka om vi inte hade en bra kontakt med vår bank. I perioder har vi kontakt dagligen, om vi ska investera eller göra några affärer som vi behöver extra stöd med. Annars är det kanske en gång i månaden.

Banken ligger i Pajala, 60 kilometer bort.

– Jag tycker det fungerar bra. Mestadels har vi kontakt per telefon. Ett par gånger om året träffas vi antingen på banken eller hos oss. Det kan vara ett papper som behöver skrivas på eller de kommer hit med en expert och berättar om valutasäkring, till exempel.

Vad betyder det att de kommer till er?

– De får en bättre bild av företaget när de har varit och besökt oss. Sedan är vi väldigt hårt uppbundna så det underlättar för oss att de kommer.

Justos Timber har ju funnits länge och relationen med banken har förändrats över tid. Vad har det inneburit att det har kommit nya och digitala tjänster genom åren?

– Det är därför vi inte har behov av någon närmare kontakt. Ändå skulle jag inte vilja ha banken längre bort, i till exempel Luleå (160 kilometer söderut, red). Det skulle betyda längre resor och färre kontakter. Jag vill nog påstå att det är viktigt, även om vi kan göra mycket via nätet idag. Den personliga kontakten går aldrig att överbrygga med digitalisering.

”Långt till kunderna är normalläget”

Handelsbanken i Pajala, som är Jutos Timbers bank, servar kunder i ett utsträckt område. Kommunen är stor till ytan och både företag och privatkunder är utspridda. En del kan ha tio mil till kontoret, berättar Niklas Ylipää, kundansvarig på kontoret. Företagen i kommunen verkar i olika branscher, men är ofta små, med noll till tio anställda, även om det finns en del större också.

■ Hur är det att ha långt till kunderna?

– Man vet ju inget annat, det är normalläget. Man tänker aldrig på att det är något problem över huvud taget. Om du ska träffa kunder som kommer långväga ifrån, då får man kanske vara flexibel så att de får komma på kvällen eller ibland under helgen. Sådant uppskattar de väldigt mycket. Annars kan man hjälpa till mycket via de digitala tjänsterna.

Det händer också att banken åker och besöker företagskunderna.

– Alla är stolta att visa upp vad de har. Det är himla roligt att vara på de där kundbesöken. Det stärker kundrelationen och man får en annan inblick i kundernas verksamhet.

Hur har de digitala tjänsterna ändrat förutsättningarna för kunder som har långt till banken?

– Den minskade kontantanvändningen när de flesta har digitala tjänster, gör att det inte blir lika stort problem när du har långt till bankkontoret. Förut behövde du kanske komma och hämta ut pengar, men det har ju minskat enormt mycket.

Hur gör ni för att bedöma låneansökningar på annan ort?

– På mindre orter har man hyfsad kännedom om vem någon är, även om det är långt bort. Och så har vi siffrorna att titta på.

Stora skillnader mellan europeiska bolånemarknader

Hur det förhåller sig på den svenska bostads- och bolånemarknaden är ett hett och väl genomlyst ämne. Men hur ser det ut i jämförelse med övriga europeiska länder? Den europeiska bolåneorganisationen EMF:s årsbok visar på stora skillnader i hushållens agerande vad gäller ägande och finansiering av bostäder i Europa.

■ Numera regleras de europeiska bolåneinstitutionerna i stort sett av ett gemensamt europeiskt tillsynsregelverk. Hur de olika marknaderna fungerar skiljer sig dock fortfarande på många sätt. I EU:s gamla medlemsländer har bolånemarknaderna utvecklats under lång tid, medan bolånemarknaderna i de nya medlemsländerna generellt sett är av kortare datum. Länder i Europa har också påverkats olika av finanskrisen.

Ägande och lån

Bolånemarknaden för hushåll bygger på att privatpersoner äger sitt boende och att de har behov av finansiering. I Tyskland äger 52 procent av hushållen sitt boende, vilket är lägst andel i EU. Högsta andelen hushåll som äger sitt boende finns i de nya medlemsländerna Rumänien, Litauen, Kroatien och Slovakien. I Rumänien äger 96 procent

av hushållen sitt boende. Som en jämförelse äger 65 procent av svenskarna sin bostad (figur 1, orange staplar).

Tittar man på finansieringsbehovet för dem som äger sin bostad så varierar det på ett annat sätt. Av dem som äger sitt boende i Sverige har 84 procent ett bostadslån (figur 1, blå staplar). Svenska bostadsägare ligger därmed i den europeiska toppen när det gäller att finansiera sitt ägande med bolån. Andra länder med hög andel bolån är Nederländerna, där 88 procent finansierar genom att låna, samt våra grannländer Danmark och Norge. Finland har en något lägre andel, 59 procent, än övriga nordiska länder.

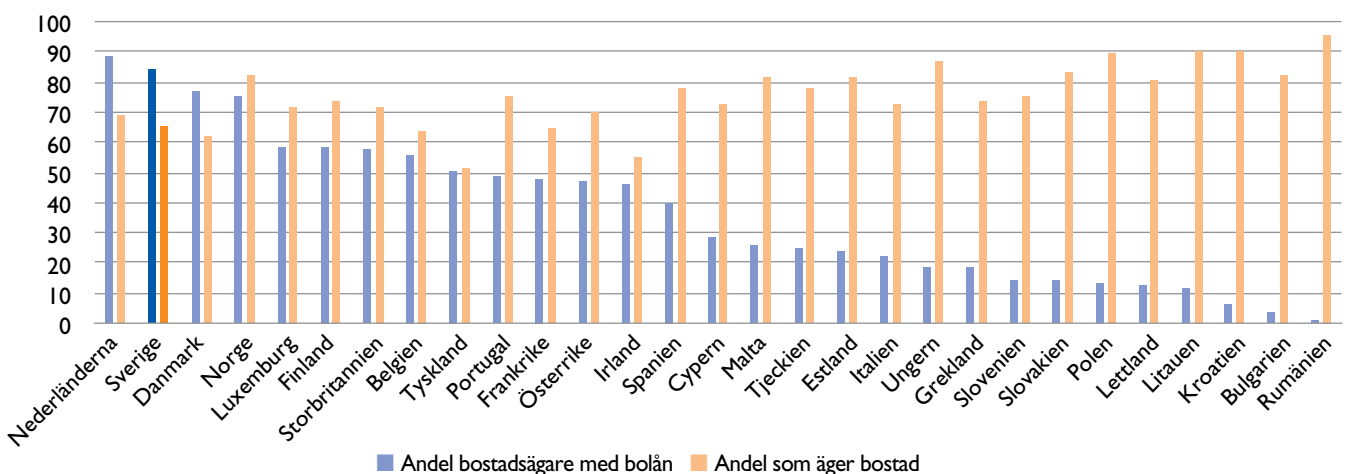
I många länder i Öst- och Central-europa, men även i Italien och Grekland, är andelen hushåll med bostadslån relativt låg, även om de flesta hushåll

äger sitt boende. Det kan förklaras dels av att bolånemarknaderna är relativt nya, dels av en tradition att finansiera sitt boende på annat sätt, till exempel sparande eller hjälp från familjen. I Litauen och Lettland har bara 11 respektive 12 procent av bostadsägarna ett bostadslån. Rumänien har både högst andel hushåll som äger sitt boende, 96 procent, och lägst andel av bostadsägarna som har ett bolån, 1 procent.

Räntebindning

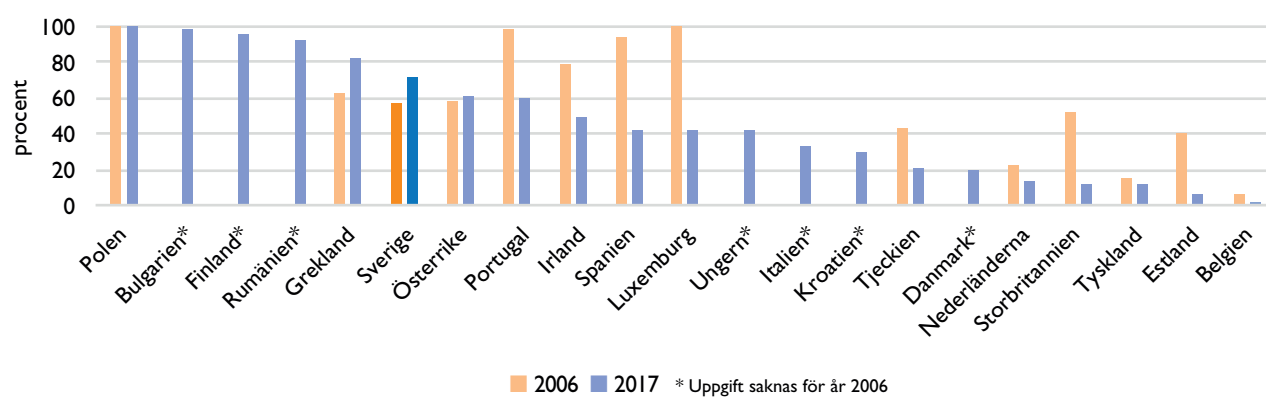
Det finns också betydande skillnader i Europa i vilken utsträckning kunder väljer rörlig eller bunden ränta. Andelen påverkas i viss utsträckning av hur landets bolånemarknad är uppbyggd, men också av tradition. I Polen hade 100 procent av alla nya bolån rörlig ränta förra året, tätt följt av Bulgarien

Figur 1. Andelen hushåll som äger sitt boende och andelen bostadsägande hushåll med bostadslån. EU-länder och Norge, procent

Källa: Eurostat

Figur 2. Andelen nya bolån med rörlig ränta (bundet <1 år), procent

Källa: EMF

och Finland (se figur 2, blå staplar). I Sverige hade 72 procent nya lån rörlig ränta. I andra länder är andelen nya bolån med rörliga räntor påtagligt lägre, bara 10-20 procent. Det gäller exempelvis Danmark, Nederländerna, Storbritannien och Tyskland. Allra lägst andel rörliga räntor finns i Estland (6 procent) och Belgien (1 procent).

Jämför man med före finanskrisen har andelen hushåll med rörlig ränta gått ner i många länder. De orange staplarna i figur 2 visar andelen lån med rörlig ränta år 2006. Då var andelen rörlig ränta runt 80 procent eller högre i länder som Portugal, Irland, Spanien och Luxemburg. År 2017 hade andelen sjunkit till mellan 60 och 40 procent i samma länder. I Storbritannien och Estland har lån med rörlig ränta nästan försvunnit. Sverige och Grek-

land tillhör de få länder där andelen lån med rörlig ränta var betydande redan 2006 och där det dessutom skett en tydlig ökning fram till 2017.

Bolåneräntor

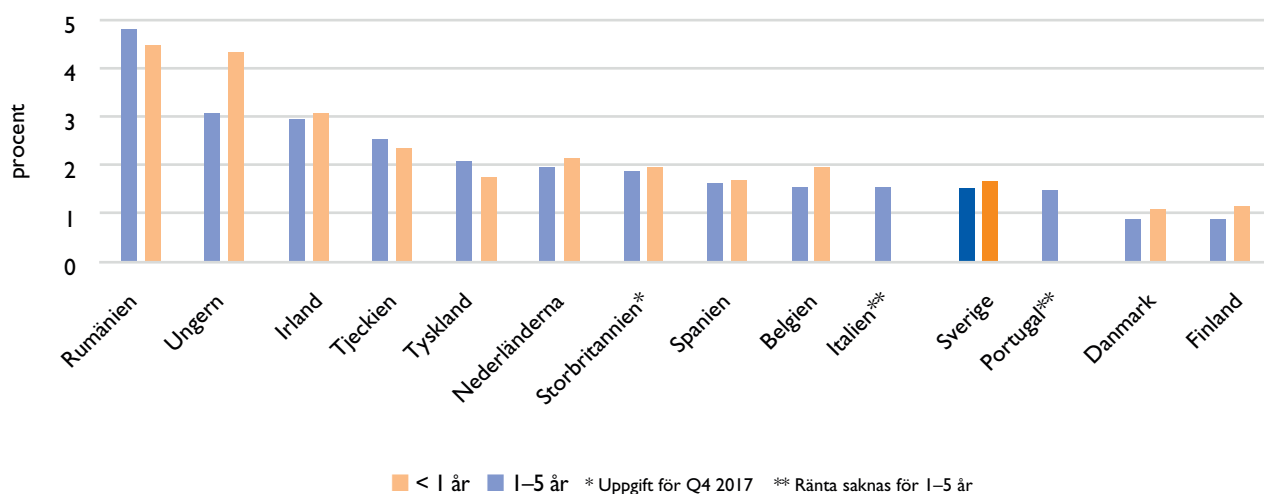
Det kan vara relativt stora skillnader i bolåneräntor mellan olika länder i EU. De är generellt sett högst i några av de nya medlemsländerna i Öst- och Centraleuropa. I figur 3 ser vi att i länder som Rumänien, Ungern och Tjeckien varierade den rörliga räntan mellan 2,6 och 4,8 procent under första kvartalet i år (senaste uppgifterna). Även i länder som har drabbats hårt av senaste finans- och statskuldkrisen är räntan normalt högre. I till exempel Irland uppick rörlig ränta och kort bunden ränta till runt 3 procent vid samma tidpunkt.

Sverige tillhör de länder med lägst bolåneräntor, både vad gäller rörlig och bunden ränta. De allra lägsta bolåneräntorna hittar vi i våra nordiska grannländer Finland och Danmark där den rörliga räntan uppgick till 0,9 procent första kvartalet.

MER FAKTA

Mer om den europeiska bolånemarknaden finns att läsa i European Mortgage Federations årsbok för 2017 på organisationens hemsida www.hypo.org

Figur 3. Bolåneräntor, rörliga (<1 år) och kort bundna (1–5 år), kvartal I 2018, procent

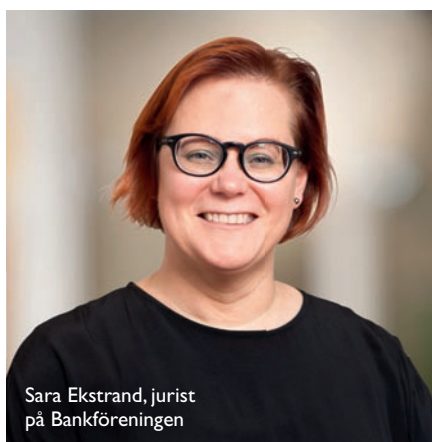

Källa: EMF

Nya regler om outsourcing

European Banking Authority, EBA, har publicerat ett utkast till nya riktlinjer för bankers utläggning av verksamhet, outsourcing. Reglerna kan komma att omfatta onödigt mycket och är otydliga gällande vad som ska anmälas till tillsynsmyndigheten, anser bland andra Bankföreningen som också ifrågasätter delar av reglerna om molntjänster.

■ En bank behöver inte själv utföra allt i sin verksamhet, utan kan välja att lägga ut vissa delar till någon annan part, inom eller utom koncernen. Genom att lägga ut verksamhet eller vissa processer kan banken dra nytta av stordriftsfördelar som den inte kan uppnå på egen hand, eller få tillgång till expertkompetens som inte finns i det egna företaget. Banken kan dock inte undkomma ansvar genom outsourcingen, som också kan medföra en del risker, till exempel att uppdraget inte utförs som man har kommit överens om.

Sara Ekstrand, jurist på Bankföreningen

Regler om outsourcing finns på flera håll i den finansiella lagstiftningen, även på EU-nivå. De ska förhindra att banken lägger ut så mycket verksamhet att den bara blir ett tomt skal. Banken måste ha kompetens kvar för att kunna kontrollera det som lagts ut, samt ha en åtgärdsplan om det skulle uppstå problem. Läger man ut någonting som är 'väsentligt' – det kan röra sig om något som påverkar kunderna – måste det anmälas till Finansinspektionen.

European Banking Authority, EBA, håller nu på att se över riktlinjerna för outsourcing, som är från 2006. Ett syfte med översynen är att harmonisera reglerna för alla företag inom EBA:s verksamhetsområde. Förutom banker omfattas till exempel betaltjänstföretag som lyder under regelverket i PSD II.

Utkastet till uppdaterade riktlinjer som EBA publicerade under sommaren har givit upphov till mycket diskussioner.

– Själva definitionen av outsourcing är väldigt vid vilket gör att onödigt mycket kan komma att omfattas. Utkastet är också otydligt vad gäller rekvisiten för vad som ska anses vara sådan 'väsentlig' outsourcing som ska anmälas till tillsynsmyndigheten, säger Sara Ekstrand, jurist på Bankföreningen.

Sedan tidigare har riktlinjerna om outsourcing till molntjänster, som EBA publicerade 2017, medfört en del tillämpningsproblem. En molntjänst innebär att banken sparar data på servrar hos en extern part. Bland annat är kravet på att banken ska ha tillgång till serverhallarna svårt att uppfylla i praktiken.

– Dessutom är det svårt att se att just tillgången till serverhallen skulle vara väsentlig för hanteringen av risken med outsourcingen. Det är snarare tillgång till andra delar av molntjänstleverantören som är viktig, som rätt personer, datalaggar och annat.

Riktlinjerna om molntjänster ska nu läggas in i de uppdaterade riktlinjerna om outsourcing generellt.

I Sverige bjöd Finansinspektionen före sommaren in finansiella företag och molntjänstleverantörer till rundabordsamtal om molntjänstriklinjerna. Det blev under samtalen tydligt att både finansiella företag och molntjänstleverantörer har identifierat samma problem med riktlinjerna.

Det finns inget datum för ikraftträdande ännu.

Finansinspektionen höjer den kontracykliska bufferten

Finansinspektionen har beslutat att höja det kontracykliska buffertvärdet för svenska banker till 2,5 procent från september 2019. Detta trots att bankernas motståndskraft har stärkts, enligt myndigheten. Höjningen motiveras med att systemriskerna har ökat sedan förra höjningen 2016.

■ Finansinspektionen anser att de låga räntorna bidrar till ökat risktagande i det finansiella systemet. Den totala utlåningen har ökat snabbt under lång tid och har fortsatt öka, om än i långsammare takt sedan höjningen i mars 2016, då den kontracykliska bufferten sattes till 2 procent. Bostadspriserna har sjunkit, men inte tillräckligt, enligt Finansinspektionen. Samtidigt bedöms banksystemets motståndskraft ha stärkts eftersom bankerna nu håller något mer kapital än vid förra höjningsbeslutet. Men förstärkningen anses

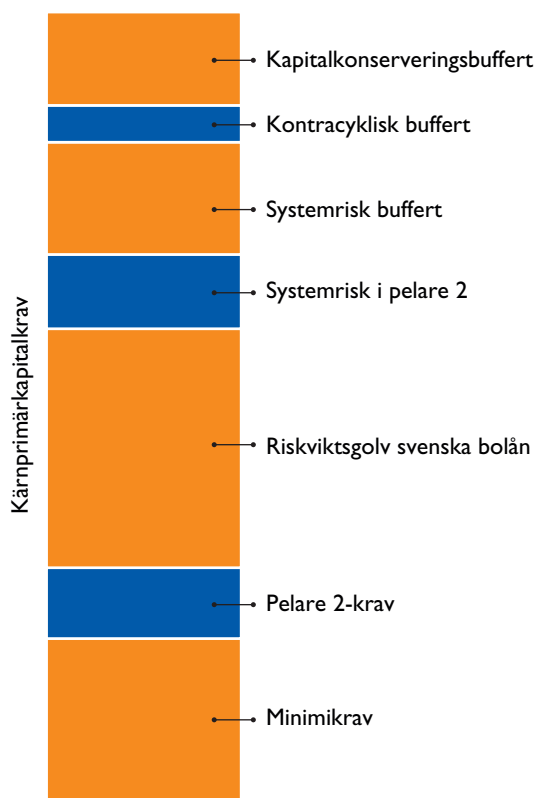
inte tillräcklig för att fullt ut motverka riskerna i det finansiella systemet.

Bankföreningen tycker inte att höjningen är motiverad, bland annat eftersom tillväxten i utlåning till hushåll har dämpats sedan Finansinspektionens senaste beslut att höja bufferten. Vad gäller utlåning till företag, anser Bankföreningen att tillväxten i utlåningen inte är att betrakta som överdriven i förhållande till den långsiktiga trenden.

– Det går därmed inte att dra slutsatsen att tillväxten är så snabb att system-

riskerna förknippade med företagsutlåning ökar i en takt som motiverar att Sverige ska ha den högsta möjliga bufferten, säger Maria Olin, kapitaltäckningsexpert på Bankföreningen.

Bankföreningen anser också att EU-regelverkets kontracykliska buffertriktvärde bör ha en mer framträdande roll vid beslut om nivån på buffertvärdet. Det ligger i dagsläget långt under det svenska buffertvärdet (se faktarutan nedan).

KONTRACYKLISK BUFFERT

Den kontracykliska bufferten utgör en del av det totala kärnprimärkapitalkravet för en bank. Syftet är att bidra till att banksystemet som helhet har tillräckligt med kapital för att upprätthålla kreditgivningen till hushåll och företag, när störningar i det finansiella systemet kan ge upphov till en kreditåtstramning i samhället.

Bufferten ska aktiveras och byggas upp av enskilda bankerna när systemriskerna bedöms öka. I Sverige är det Finansinspektionen som ska göra denna bedömning, och utifrån den fastställa ett kontracykliskt buffertvärde varje kvartal. Fastställandet görs på basis av en kvalitativ bedömning som tar hänsyn till kvantitativa faktorer. Bland annat tas hänsyn till ett riktvärde som bestäms enligt en EU-gemensam metod. Huvudregeln är att det kontracykliska buffertvärdet ska ligga mellan 0 och 2,5 procent. Det kontracykliska buffertriktvärdet enligt EU-regelverket ligger i dagsläget på 0,11 procent.

I en påföljande lågkonjunktur, eller vid betydande förluster i bankerna, kan buffertkravet på bankerna minskas för att motverka en åtstramning i utlåningen och på så sätt mildra nedgången i ekonomin.

Finansinspektionen aktiverade den kontracykliska bufferten i september 2014, då bufferten beslutades till 1 procent. Bufferten har därefter höjts två gånger, juni 2015 till 1,5 procent samt mars 2016 till 2 procent. Nivån är hög i förhållande till vad andra länder har, och många länder har inte aktiverat någon kontracyklisk buffert.

Skatteadministration i en digitaliserad värld

Bankföreningen fick i oktober besök av Skatteverkets generaldirektör Katrin Westling Palm som berättade om några pågående och framtida projekt.

■ Ett av projekten handlar om att företag i framtiden ska kunna lämna uppgifter till Skatteverket med hjälp av API-lösningar. Skatteverket får då tillgång till företagets affärssystem och kan hämta informationen direkt därifrån.

Katrin Westling Palm berättade också om planerna för att effektivisera folkbokföringen. Till exempel ska privatpersoner kunna adressändra genom

andra aktörer, som mäklare. Vidare vill Skatteverket tillhandahålla tjänster och öppna data som gör det möjligt för andra aktörer att integrera med verkets tjänster i sina system och plattformar.

– Det verkar med andra ord som om det ska bli möjligt att använda Skatteverkets öppna information för kommersiella ändamål, säger Ulrika Hansson, skatteexpert på Bankföreningen.

Ulrika Hansson, skatteexpert på Bankföreningen

Bankföreningen deltar i utredning om kupongskatt

Regeringen anser att kupongskattelagen, som är från 1970-talet, är föråldrad och behöver en översyn. Dessutom krävs åtgärder för att komma åt skattebortfall som enligt regeringen finns i det nuvarande systemet.

■ Bankföreningen, Fondhandlareföreningen och Fondbolagens förening deltar i en referensgrupp till en intern så kallad bokstavsutredning vid Finansdepartementet om översyn av kupongskattelagen.

Föreningarna har löpande lämnat synpunkter på utredningens förslag. Föreningarna är mycket kritiska och anser att det skatteförfarande som föreslås för uppbörd av källskatten kommer att leda till att det blir vanligare att aktieägare i utlandet måste vända sig till svenska Skatteverket och yrka nedsättning av för högt innehållen källskatt, istället för som nu, få rätt skatt på utdelningen redan vid utdelningstillfället. Det beror på att utredningen föreslår att varje enskild aktieägare måste identifieras innan skatten kan sättas ned. I långa kedjor av mellanhänder blir detta problematiskt.

Utredningen ska vara klar den 15 december 2018 och kommer därefter att skickas ut på remiss.

KUPONGSKATT

Kupongskatt är en källskatt på utdelning på svenska aktier (börsnoterade och icke-börsnoterade aktier) och skatten ska betalas av den som har rätt till utdelningen och som är skattemässigt bosatt utomlands, med vissa undantag.

När utdelning från så kallade avstämningsbolag betalas ut sker uppbörden av skatten via värdepapperscentral eller via förvaltaren av aktiedepån, till exempel våra svenska bankföretag. Ett avstämningsbolag är ett aktiebolag vars bolagsordning innehåller ett förbehåll om att företagets aktier ska vara registrerade i ett avstämningsregister. Det rör sig typiskt sett om börsnoterade bolag.

Nya på Bankföreningen

Bankföreningen har fått tre nya anställda: Therese Mårtensson, Tomas Österman och Paula Kjellin.

■ **Therese Mårtensson**, som är jurist, ska dela sin tid mellan säkerställda obligationer på sekretariatet för Association of Swedish Covered Bond issuers, ASCB, och frågor relaterade till kreditrisk och värdepapper på Bankföreningens juridiska avdelning. Banker agerar förvaringsinstitut åt fondbolag, då dessa enligt lag inte själva får förvara tillgångarna i fonderna de förvaltar. Andra värdepappersfrågor kan handla om bankernas kapitalanskaffning, värdepapperisering, prospekt och rating.

– Vad gäller säkerställda obligationer så kommer vi att lägga mycket energi på ett förslag till EU-direktiv som har lagts fram. Syftet med direktivet är att harmonisera lagstiftningarna i de olika EU-länderna, så det kommer att påverka den svenska lagstiftningen på många sätt, säger Therese Mårtensson.

Närmast kommer Therese Mårtensson från en tjänst som compliance officer på Swedbank. Hon har även arbetat på Länsförsäkringar Bank tidigare. Fritiden ägnar hon gärna åt kultur – teater, bokklubb, utställningar – och resor.

■ **Tomas Österman** har kommit till Bankföreningen för att arbeta med Tambur, portalen som snabbar upp bostadstillträdena för mäklarna, bankerna och i slutändan kunderna. Tambur började användas i april i år och har haft en tillväxt

Therese Mårtensson,
jurist på Bankföreningen

som varit snabbare än förväntat. Nästan var tredje mäklare i Sverige anslöt sig redan de första fyra månaderna, och prognosen för antalet bostadstillträden via portalen är 25 000–30 000 i år.

– I takt med att antalet användare och ärenden växer

Tomas Österman,
verksamhetsutvecklare
på Bankföreningen

behöver vi strömlinjeforma arbetsflödet och skapa ytterligare funktionaliteter som gör att vi kan hantera fler ärenden. Nu ligger det på cirka 3 000 tillträden per månad

och vi ska upp till mer än det dubbla under 2019, säger Tomas Österman.

Åtta bolånebanker är anslutna, och det är Tomas Östermans roll att samordna deras önskemål om vidareutveckling.

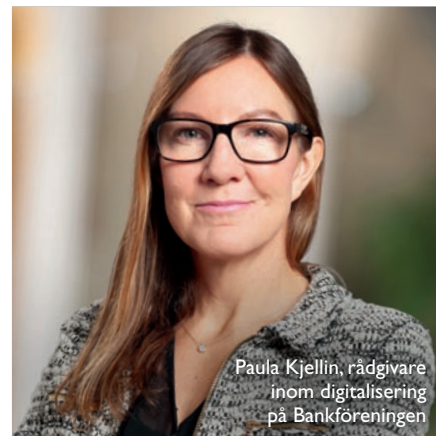
Själv kommer han från SEB, där han arbetat med Tambur sedan tanken på det bankgemensamma projektet föddes 2012. När projektanställningen på Bankföreningen upphör om två år, återgår han till banken, där han arbetat sedan första sommarjobbet 1976. Nu senast var han chef för privatlåneaffären. När han inte arbetar tycker

han om att vara på fritidsstället med familj och vänner, laga mat och spela golf.

■ **Paula Kjellin** har anställts för att arbeta med digitala frågor för bankerna. Det första hon ska titta på är om och hur e-skuldebrev kan göras digitala samt hur elektronisk meddelandehantering på ett säkert sätt kan effektiviseras, men listan på möjliga framtida arbetsuppgifter räcker lika långt som fantasin.

– Det vi bland annat ser framför oss är ökad automatisering. Det är många faktorer som påverkar graden av automatisering såsom AI, där röststyrda assistenter hjälper oss kunder med ärenden. Efterfrågan på tjänster i realtid påverkar också graden av automatisering, där Swish är ett praktexempel, berättar hon.

Tidigare har Paula Kjellin arbetat på Nordea och Swedbank, med produktstrategi, paketering och utveckling av såväl e-faktura som digitalisering av lån. Senast kommer hon från Bankgirot, där hon som affärsutvecklare och produktägare har tagit fram bland annat BIR, Betalningar i realtid, och Swish. Paula Kjellins stora fritidsintressen är segling och skidåkning.

Paula Kjellin, rådgivare
inom digitalisering
på Bankföreningen

Småföretagens finansiering kan försvåras med nya regler från Finansinspektionen

Nya föreskrifter om kreditriskhantering ska träda ikraft 1 mars 2019, enligt Finansinspektionens beslut. Reglerna kan dock påverka kreditgivningen till små och medelstora företag negativt. Bankföreningen, Sparbankernas Riksförbund och Finansbolagens förening har gemensamt arbetat för att föreskrifterna inte skulle införas.

■ – Vi påpekade i den första remissrundan i januari i år att den konsekvensanalys som gjorts helt saknade en analys av de totala effekterna som de regleringskrav som införts sedan finanskrisen medfört för den finansiella stabiliteten och skyddet för intressenterna, säger Therese Mårtensson, jurist på Bankföreningen.

Motsvarande synpunkter framfördes även i den hemställan till riksdagens Finansutskott som Bankföreningen senare lämnade in. Finansutskottet höll med om synpunkterna, och skrev i sitt betänkande att en myndighet måste ta fram en konsekvensutredning innan den beslutar om föreskrifter, och att utskottet förutsatte att det säkerställs att föreskrifterna inte försämrar kreditförsörjningen i ekonomin.

I juni 2018 remitterade Finansinspektionen en komplettering till den tidigare konsekvensanalysen gällande hur regleringen kan förväntas påverka kreditförsörjningen i ekonomin. Bankföreningen, Sparbankernas Riksförbund och Finansbolagens förening ansåg dock att konsekvensutredningen inte var av tillräcklig kvalitet för att ligga till grund för regelgivning, då resonemangen är övergripande och det saknas en dokumenterad analys för de ställningstaganden som presenteras.

– Dessutom ligger fokus bara på de positiva effekter som föreskrifterna kan få på kreditgivarnas stabilitet. Man har inte tittat på de ökade kostnader som kan uppstå för företagen. Kraven på utförligare underlag innebär ökade administrativa kostnader när de ska ansöka om lån. Det kan försvåra främst för de mindre företagens möjligheter att gå till banken för finansiering, vilket i så fall får negativa

effekter på tillväxten. Rigidare krav riskerar också att hämma fortsatt digitalisering och automatisering på området, vilket försämrar förutsättningarna för en effektivare kreditprocess, säger Therese Mårtensson.

Bankföreningen, Sparbankernas Riksförbund och Finansbolagens förening tycker att det saknas skäl för en skärpt reglering på området.

Tillräckliga regler finns redan i form av allmänna råd, som i större grad än föreskrifter lämnar utrymme för bedömningar i det enskilda fallet, så att orimliga konsekvenser i form av kreditåttstramning för små och medelstora företag kan undvikas.

Svenska Bankföreningen
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

**PRENUMERERA
PÅ BANKFOKUS
FRÅN SVENSKA
BANKFÖRENINGEN!**

Gå in på Publikationer på
www.swedishbankers.se eller
mejla till info@swedishbankers.se